

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Факультет «Управління процесами перевезень»
Кафедра «Транспортні системи та логістика»

Пояснювальна записка
до випускної роботи магістра

на тему:

«Удосконалення функціонування системи пасажирських перевезень»

УФСПП 300.00.00.000 ПЗ

Виконав студент групи 211-ТТ-324
спеціальності 275 / 275.02

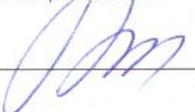
(роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів академічної
добросовісності)

 Васильєв К.А.

Керівник: доцент кафедри ТСЛ, к.т.н.

 Лючков Д. С

Рецензент:

 доц. Захара В.М.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет управління процесами перевезень

Кафедра транспортні системи та логістика

Освітній рівень: магістр

Спеціальність 275 Транспортні технології

275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р техн. наук

 Д.В. Ломотко
« ___ » _____ 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Васильєв Кирило Андрійович

1 Тема роботи «Удосконалення функціонування системи пасажирських перевезень»

Керівник доц. Лючков Дмитро Степанович

затверджена розпорядженням по факультету управління процесами перевезень
від 2025 року №

2 Строк подання студентом роботи 30 грудня 2026 року.

3 Вихідні дані до роботи Статистичні дані щодо обсягів перевезень пасажирів наземними видами транспорту України.

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Аналіз системи пасажирських перевезень на Україні. Розробка варіантів застосування системи "Low-cost". Економічна модель інвестиційного планування системи пасажирських перевезень у міжнародному сполученні . Висновки.

5 Перелік графічного матеріалу. Об'єкт, предмет, мета, задачі дослідження. Наукова новизна. Поняття та ознаки Лоукост. Застосування системи Лоукост до залізничного транспорту. Розрахунок економічного ефекту. Висновки.

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Економічна модель інвестиційного планування системи пасажирських перевезень у міжнародному сполученні	Грищенко Н.В.		

7 Дата видачі завдання 10 вересня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Вступ	10.09.2025	
1. Аналіз системи пасажирських перевезень на Україні	20.09.2025	
2. Розробка варіантів застосування системи "Low-cost"	25.10.2025	
3. Розробка математичної моделі вартості обслуговування пасажирських перевезень у міжнародному сполученні	27.11.2025	
4. Економічна модель інвестиційного планування системи пасажирських перевезень у міжнародному сполученні	10.12.2025	
Висновки	30.12.2025	

Студент К.А. Васильєв

Керівник Д.С. Лючков

Зміст

Вступ	6
1 Аналіз системи пасажирських перевезень на Україні	10
1.1. Сучасний стан залізничного транспорту	10
1.2. Об'єми пасажирських перевезень за напрямками	13
1.3. Міжнародне пасажирське сполучення України	16
1.4. Міжнародне пасажирське сполучення за кордоном	18
1.4.1. Міжнародне пасажирське сполучення країн Європи	18
1.4.2. Міжнародне пасажирське сполучення країн Азії	21
1.5. Аналіз системи " Lowcost "	22
Висновок	25
2 Розробка варіантів застосування системи "Low-cost"	27
2.1.2 Система "Low-cost" на залізниці	27
2.2. Маршрут Львів—Будапешт—Загреб	29
2.3. Маршрут Одеса – Бухарест – Белград	31
2.4. Маршрут Київ – Мінськ –Рига	35
2.5. Маршрут Львів – Варшава – Гдиня	37
2.6. Маршрут Івано-Франківськ – Кишинів – Варна	39
Висновок	42
3. Розробка математичної моделі вартості обслуговування пасажирських перевезень у міжнародному сполученні	43
3.1 Ефективність удосконалення технології пасажирських перевезень	43
Висновок	50

УСППМС.300.00.00.000 ПЗ				
Зм.	Арк.	№ докум.	Підп.	Дата
Розроб.		Васильєв К.А.		
Перев.		Лючков Д.С.		
Н.контр		Лючков		
Затв.		Ломотько		
Удосконалення функціонування системи пасажирських перевезень				
			Літ.	Аркуш
			Ар-	4
УкрДУЗТ				

ВСТУП

Україна має вигідне геополітичне розташування, що зумовлює зростання актуальності розвитку міжнародних транспортних коридорів, особливо в умовах євроінтеграційних прагнень та необхідності підвищення конкурентоспроможності економіки.

Упродовж тривалого часу залізниця залишалась ключовим видом транспорту, що забезпечував потреби населення та господарського комплексу у перевезеннях. Проте сьогодні обсяги пасажирських поїздок — як у внутрішньому, так і в міжнародному сполученні — істотно збільшилися. На ринку транспортних послуг спостерігається тенденція до зменшення частки залізничного транспорту та зростання ролі автомобільних і авіаперевезень.

Ці зміни зумовлюють потребу реформування організації перевезень і системи управління залізничним транспортом, а також розробки нових заходів підвищення привабливості саме залізничних перевезень для населення. Для цього необхідно модернізувати систему швидкісного пасажирського руху в Україні та визначити раціональні напрями розвитку мережі високошвидкісних і швидкісних перевезень.

Крім того, за результатами останніх світових досліджень у сфері транспортної економіки, доцільним є впровадження системи низькобюджетних ("low-cost") тарифів за аналогією з авіакомпаніями, що дало б змогу оптимізувати витрати та підвищити конкурентоспроможність залізничного транспорту на міжнародному ринку пасажирських перевезень.

Актуальність теми. Дослідження присвячене вирішенню актуальної науково-прикладної задачі — удосконаленню системи міжнародних пасажирських перевезень України на основі технології «Low-cost». На відміну від існуючих підходів, у роботі обґрунтовано раціональні техніко-економічні параметри організації перевезень, що забезпечують ефективніший розподіл пасажиропотоків та ресурсів залізничних станцій за наявних і перспективних обсягів роботи. Упровадження нової системи перевезень і

необхідність підвищення конкурентоспроможності залізничних напрямків формують потребу в перегляді критеріїв оптимізації та вдосконаленні організації пасажиропотоків у міжнародному сполученні.

Таким чином, дослідження, розробка та практична реалізація методів удосконалення системи міжнародних пасажирських перевезень та технології їх обслуговування мають значну наукову і практичну цінність, а тому дослідження можна вважати сучасною та актуальною.

Мета роботи — удосконалення функціонування системи пасажирських перевезень

Основні завдання дослідження:

- аналіз обсягів і структури міжнародних пасажирських перевезень;
- аналіз вітчизняних і світових теоретичних напрацювань та практичного досвіду організації міжнародних пасажирських перевезень для визначення ступеня завантаження основних об'єктів інфраструктури;
- розроблення моделі удосконалення системи міжнародних пасажирських перевезень України;
- обґрунтування вибору варіанта технології організації міжнародного пасажирського руху;
- визначення оптимального розподілу ресурсів залізничних ліній на основі аналітичної моделі з оцінкою економічної ефективності;
- обґрунтування технологічних варіантів організації пасажиропотоків за різних умов обслуговування пасажирів і багажу;
- розроблення практичних рекомендацій щодо організації міжнародних пасажиропотоків.

Об'єкт дослідження — процес організації пасажиропотоків на мережі залізниць у міжнародному сполученні.

Предмет дослідження — технологія обслуговування пасажиропотоків у міжнародному залізничному русі.

Методи дослідження. Результати отримано на основі моніторингу міжнародного пасажиропотоку та аналізу часу обслуговування на станціях України з використанням методів математичної статистики.

Наукова новизна

У роботі розв'язано прикладну задачу підвищення ефективності системи міжнародних пасажирських перевезень.

Вперше:

- проаналізовано та удосконалено систему міжнародних пасажирських перевезень на основі моделі «Low-cost», що враховує мінімізацію економічних витрат;
- запропоновано метод розподілу пасажиропотоків із застосуванням категорій пріоритетності та різних технологій обслуговування на залізничних лініях;
- удосконалено критерії оцінювання варіантів інтеграції системи міжнародного пасажирського руху на основі теорії подоби з урахуванням технічних параметрів залізничних ліній.

Удосконалено:

- технологію обслуговування пасажиропотоків на станціях при міжнародних перевезеннях з урахуванням особливостей швидкісного руху;
- технологію перерозподілу транспортних засобів і ресурсів залізничних ліній із урахуванням часу проходження митного контролю на основі критерію мінімальних приведених витрат;
- технологію взаємодії залізничних станцій, що обслуговують швидкісні міжнародні перевезення, з урахуванням категорійності та специфіки розподілу ресурсів.

Обґрунтованість і достовірність. Наукові положення, висновки та рекомендації підтверджено коректним використанням математичного апарата, адекватною формалізацією задачі та відповідністю моделей реальним умовам експлуатації.

Практичне значення. Застосування запропонованих рішень дозволяє скоротити час перебування пасажирів у дорозі та зменшити вартість поїздки. Рекомендації можуть бути використані для організації міжнародних залізничних маршрутів різної категорійності, а також для оперативного управління роботою залізничних ліній і станцій.

Особистий внесок автора

Усі результати отримано автором самостійно або за його безпосередньої участі.

Публікації

Матеріали дослідження апробовано на науково-студентській конференції УкрДУЗТ.

Структура роботи

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг основного тексту — 67 сторінок, що містять 11 ілюстрацій, 9 таблиць та список джерел із 18 найменувань.

Висновок

Перевезення пасажирів в поїздах міжнародного прямування мають високу соціальну значущість і є інструментом соціально-економічної політики держави в області підвищення мобільності населення. Укрзалізниця повинна взяти на себе вирішення питань поліпшення умов проїзду і підвищення якості обслуговування в міжнародному сполученні. Одним із способів вирішення даних проблем може стати зміна поточної системи пасажирських перевезень.

Залізниця має низку переваг. Середня швидкість європейських пасажирських поїздів близько 220 км/год, низька собівартість квитка в порівнянні з авіатранспортом. Більше можливостей для надання сервісних послуг для звичайних пасажирів та з обмеженими можливостями. При покупці квитка немає додаткових умов для пересування. Перевага поїзда над літаком у можливості везти великий багаж.

Впровадження нових міжнародних маршрутів: Львів—Будапешт—Загреб, Одеса—Бухарест—Белград, Рига – Вільнюс – Мінськ – Київ, Львів—Варшава—Гдиня, Івано-Франківськ—Кишинів—Варна, та інтеграція системи українських пасажирських перевезень у європейську структуру - це не лише можливість вийти на міжнародний рівень співтовариства з іншими країнами, розширити сферу діяльності туризму, бізнес-сфери, а й додатковий поштовх у розвитку Укрзалізниці, у тому числі, покращення якості обслуговування пасажирів, на основі створення лоукост-системи на прикладі авіаперевезень.

Запровадження системи " Lowcost "дасть змогу значно економити на поїзді та досягти максимальної населеності поїздів. За рахунок чого, залізничний транспорт отримає додаткові кошти на розвиток інфраструктури.

Євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша розбудова та поглиблення взаємовідносин між Україною та ЄС здійснюється на принципах політичної асоціації та

економічної інтеграції. Впровадження нових пасажирських міжнародних маршрутів та обслуговування їх на прикладі системи low- cost, не лише дає можливість розширити кордони держав-ного партнерства нашої країни, а й забезпечує конкурентність залізниці з авіацій-ним та автомобільним транспортом.

Провівши економічні розрахунки для напрямку Одеса –Бухарест – Белград, можна зробити висновок, що застосування системи Лоукост є економічно вигідною для залізниці та привабливою для пасажирів за ціною та регулярністю перевезень.

Реалізація запропонованої бізнес-моделі у здійсненні міжнародних пасажирських залізничних перевезень дозволить підвищити конкурентоспроможність залізничного транспорту, створить додаткові стимули для підвищення ефективності діяльності учасників ринку пасажирських перевезень

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міністерство інфраструктури України. Офіційні матеріали та аналітичні звіти щодо розвитку транспортної системи України. Київ : МІУ, 2016–2024.
2. Державна служба статистики України. Транспорт України : статистичний збірник. Київ : Держстат, різні роки.
3. Україна. Закони та нормативно-правові акти у сфері автомобільного, залізничного, міського та авіаційного транспорту. Київ : Верховна Рада України, 1995–2024.
4. Vuchic, V. R. *Urban Transit: Operations, Planning and Economics*. Hoboken : Wiley, 2005. 624 p.
5. Cervero, R. *The Transit Metropolis: A Global Inquiry*. Washington, DC : Island Press, 1998. 464 p.
6. Walker, J. *Human Transit: How Clearer Thinking about Public Transit Can Enrich Our Communities and Our Lives*. Washington, DC : Island Press, 2011. 244 p.
7. Doganis, R. *Flying Off Course: Airline Economics and Marketing*. 5th ed. London : Routledge, 2019. 368 p.
8. Doganis, R. *The Airline Business*. 2nd ed. London : Routledge, 2010. 320 p.
9. Francis, G., Humphreys, I., Ison, S., Aicken, M. The transferability of the low-cost model to long-haul airline operations // *Journal of Air Transport Management*. 2006. Vol. 12, No. 1. P. 1–8.
10. Button, K. *Transport Economics*. 3rd ed. Cheltenham : Edward Elgar, 2010. 576 p.
11. International Air Transport Association. *World Air Transport Statistics*. Montreal : IATA, 2010–2024.
12. International Civil Aviation Organization (ICAO). *Annual Report of the Council*. Montreal : ICAO, 2010–2024.

13. European Commission. Regulation (EC) No 1008/2008 on common rules for the operation of air services in the Community. Brussels : EC, 2008.
14. World Bank. Transport Sector Reports. Washington, DC : World Bank, 2010–2024.
15. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Transport Statistics and Mobility Reports. Paris : OECD Publishing, 2010–2024.
16. Barret, S. D. How do low-cost carriers achieve low costs? // Journal of Air Transport Management. 2004. Vol. 10. P. 21–27.
17. Humphreys, I., Francis, G. Low-cost carriers: Revolution or evolution? // Transport Reviews. 2002. Vol. 22, No. 4. P. 359–372.
18. Graham, A., Vowles, T. Carriers and airports: competition, cooperation and commercial strategies // Journal of Air Transport Management. 2006. Vol. 12. P. 247–252.
19. Levinson, D. The Transport Modeling Primer. Minneapolis : Nexus Research Group, 2012. 210 p.
20. ISO. ISO 9001:2015. Quality management systems – Requirements. Geneva : International Organization for Standardization, 2015.
21. Ryanair, easyJet, Southwest Airlines. Annual Reports. 2010–2024.
22. Transportation Research Part A/B/C/D : Journal issues on public transport, mobility and low-cost systems. Elsevier, 2010–2024.
23. European Transport Research Review. Journal of Springer. 2010–2024.
24. Бутько Т. В., Долгополов П. В. Організація пасажирських перевезень у міжнародному залізничному сполученні : навч. посіб. Харків : Український держ. ун-т залізнич. трансп., 2023. 208 с.
25. Копитков Д. М. Узагальнена функція витрат на проїзд в міській пасажирській транспортній системі : автореф. / Д. М. Копитков. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 24 с. (електрон. репозитарій УкрДУЗТ).
26. Колесникова Т. О. Аналіз ринку пасажирських залізничних перевезень України / Т. О. Колесникова // Збірник наукових праць УкрДУЗТ. Харків : УкрДУЗТ, 2016. С. 77–89.

27.Буцько Т. В., Константинов Д. В., Малахова О. А., Прохорченко А. В.
Пасажирські перевезення (залізничний транспорт) : навч. посіб. / Т. В.
Буцько, Д. В. Константинов, О. А. Малахова, А. В. Прохорченко. Харків :
Дім Райдер, 2014. 254 с.